

Коли Петро Волиняк ще був Чечетом: оповідання «Лола»

Мета розвідки – проаналізувати ідейно-художні та композиційні особливості раннього оповідання П. Чечета (автонім письменника, журналіста й редактора Петра Волиняка (1907–1969)) «Лола» (1932). В основі **методології** статті – культурно-історичний метод, який дає можливість урахувати ідейні параметри доби, а також акцентувати на гендерному аспекті твору. Комплексний підхід забезпечує цілісне бачення багатогранної діяльності Петра Волиняка.

Результатом дослідження є доведення провідних наративів тексту, сформованих радянською ідеологією, зокрема: колективізація як вираження нового способу господарювання, боротьба з традиціями народів Сходу, емансипація жінки. Основним є гендерний аспект, тому на передньому плані – образ Лоли. Завдячуючи впливу радянського міста й освіти, вона приносить ідею визволення жінки Сходу в рідний аул. Ідейним продовженням образу Лоли є Турсин, яка виростає зі свого середовища і протистоїть йому; це практично єдиний образ у творі, що розвивається.

Зауважено дидактизм у змісті і пряmlinійність сюжету, публіцистичний пафос, чіткий поділ на позитивних і негативних персонажів, однозначність семантики образів, символіки дня і ночі. Ім'я головної героїні Лола, що означає тюльпан, має смислове навантаження: дівчина принесла соціальне оновлення. А в епілозі оповідання підкреслюється закономірність: після появи Лоли Кизил-Гурт укрилася тюльпанами.

Примітно, що П. Чечет наголошує на ролі слова (агітація Лоли, авторитетні слова ворожбита, прокляття батька, слова Турсин, яка продовжила справу Лоли).

Наголошується, що світоглядний конфлікт в оповіданні розгортається й на особистому рівні (Лола – батько).

Розглянуто композиційні особливості твору, їхню роль у досягненні ідейного задуму. Пісня, що звучить в епілозі, демонструє визнання Лоли народною героїнею.

У **висновках** підкреслено, що, попри соціалістичні акценти, гендерний аспект твору – ідею емансипації жінки Сходу – реалізовано послідовно. Стилїстика оповідання підтверджує закономірність того, що П. Чечет відбувся як журналіст.

Нова самоідентифікація автора (псевдонім Петро Волиняк), обумовлена еміграційним періодом, засвідчила в літературі його світоглядні зміни.

Ключові слова: ранній період письменницької і журналістської діяльності Петра Волиняка; псевдонім, оповідання, композиція, ідейно-тематичні особливості, журнал «Життя й революція».

Вступ

У багатоаспектній діяльності Петра Волиняка (псевдонім Петра Кузьмовича Чечета (1907–1969)) домінує журналістська та редакційно-видавнича сфери. Грунтом образних знахідок та ідейних акцентів у журналістських текстах була його прозова творчість. На початку 1930 рр. П. Чечет опублікував нарис «У країні сонця та пісків» та оповідання «Лола». В еміграції Петро Волиняк здійснив видання своїх художніх творів окремими збірками («Земля кличе» (Зальцбург, 1946), «Під Кизгуртом» (Зальцбург, 1947)), а також надрукував літературний репортаж «Кубань – земля українська, козака...» (Буенос-Айрес; Зальцбрук, 1948). На сторінках редагованих Петром Волиняком часописів опубліковані такі його художні твори: оповідання «На хуторі» (тижневик «Нові Дні», Зальцбург); оповідання «Мати», III розділ повісті «Михайло Танцюра» (місячник «Нові Дні», Торонто); «Що одна писанка наробила», «Перша буква» (часопис для дітей «Соняшник», Торонто). Незакінченими залишилися повість «Михайло Танцюра» та роман «Кам'яне місто», які мають автобіографічний характер. Життєпис письменника формує також сюжетну канву оповідань «Арешт» та «Іспит».

Еміграційний період обумовив звертання П. Чечета до псевдоніма Петро Волиняк. Прибране ім'я діяча продовжує традицію багатьох поколінь українських письменників, публіцистів, громадських діячів. Серед псевдонімів М. Драгоманова – Українець, Волинець, М. Галицький. Діаспорні дослідники історії української журналістики та преси також зверталися до такого засобу камуфляжу, який підкреслює їхнє походження. Так, А. Животко обирав псевдоніми А. Пуховський та А. Пухальський, бо народився у слободі Пуховій на Воронежчині. В. Порський – один із псевдонімів В. Міяковського; походження цього прибраного імені пояснюється назвою села Порськ Великий поблизу Ковеля, де для родини був придбаний маєток. Історик преси Л. Лукасевич більшою мірою відомий під псевдонімом Ю. Тернопільський, вибір якого, очевидно, обумовлений повагою до діда по батькові К. Лукасевича, що був священником і першим головою товариства «Просвіта» в селі Мшанець на Теребовлянщині (Кедрин, 1986: 309, 395, 434; Лукасевич, 1982: 33–34).

Закономірно, що в еміграції обрання псевдоніма мало усвідомлену мету – вберегти родину, яка залишилася на радянській території, від переслідувань (Іван Багряний, Павло Степ, Леонід Полтава та ін.) (Просалова, 2024а; 2024b). «Зробив я це виключно

тому, що боявся в часи Сталіна за родину», – писав згодом Петро Волиняк (Волиняк, 1968).

Збірка малої прози письменника та публіциста У. Самчука «Местники» (Прага, 1932) була видана під псевдонімом Ольга Волинянка, що засвідчило патріотичні переконання автора, його любов до малої батьківщини. Можна припустити, що цей факт вплинув на вибір псевдоніма П. Чечетом.

Маємо на меті проаналізувати ідейно-художні та композиційні особливості раннього оповідання «Лола» (1932).

Більшою мірою в сучасній гуманітаристиці презентовано дослідження, присвячені журналістській та редакційно-видавничій діяльності Петра Волиняка (Яблонський, 2020; 2021b; 2022b; 2022c; 2024), що й закономірно. У дисертації С. Ленської в контексті ідейно-тематичної і жанрово-стильової специфіки малої прози 1920–1960-х років розглянуто окремі аспекти генології прозової спадщини Петра Волиняка еміграційного періоду: «На хуторі» як жанр художньої біографії (Ленська, 2015: 357–358), роль жанрової прагматики епістолярію в новелі «Лист із Волині» (Ленська, 2015: 379). Дослідниця зауважує також викривальний зміст оповідань «Під Кизгуртом» і «В тайзі» (Ленська, 2015: 380). В окремих публікаціях М. Яблонського проаналізовано такі складники проблеми, як рецепція творчості Т. Шевченка у прозі Петра Волиняка 1940-х років (Яблонський, 2014), особливості поетики та стилю повісті «Михайло Танцюра» (Яблонський, 2015), екзистенція людини і нації у збірці «Земля кличе» (Яблонський, 2021a), роль дитячих образів (Яблонський, 2022a).

Методи й методики

Культурно-історичний метод дає можливість простежити ідейно-тематичні особливості оповідання «Лола» в контексті ідейних параметрів доби, зокрема домінанти соціалістичних ідеологем, а також виокремити гендерний аспект твору.

Комплексний підхід забезпечує цілісне бачення письменницької творчості та журналістської діяльності Петра Волиняка.

Виклад основного матеріалу

Раннє оповідання П. Чечета «Лола» було опубліковано 1932 р. у травневому числі журналу «Життя й революція», щомісячному літературно-мистецькому часописі, який виходив друком у Києві протягом 1924–1934 рр.

Сюжет твору «Лола» постав завдячуючи можливості П. Чечета пізнати східний світ під навчання на філологічному факультеті Середньоазійського університету в Ташкенті.

Основний задум тексту – ідея емансипації жінки Сходу. Тому в оповіданні простежується провідна роль образу жінки, навіть агроном не наділений такою активною роллю, як Лола і Турсин. Сюжет сформований конфліктом між давніми звичаями Сходу, авторитарним законом батька (Галімджан, Кадир, ворожбит) і новими, привнесеними соціалістичним устроєм (Лола, колгосп, агроном).

Для твору притаманні дидактизм у змісті і прямолінійність сюжету, публіцистичний пафос, чіткий поділ на позитивних і негативних героїв. Єдиний образ, який подається у розвитку, – це образ Турсин. Із жертви вона еволюціонує у творця нового життя. А Лола впродовж тексту є сформованим ідеальним типом, що відчув благотворний вплив радянського міста та освіти. Так, в експозиції наголошується на зростанні героїні: «Вона з чотирнадцятилітньої дівчинки, дикої казачки, цього звірка степового, стала дорослою людиною з закінченою середньою освітою.

І ось тепер, коли вона вступила до вищої школи, вона вирішила відвідати своїх родичів» (Чечет, 1932: 66); «Вона зрозуміла, що не батько винен в тім, що хотів її в чотирнадцять років віддати заміж. Їй стала зрозуміла історія її народу й вона простила всі образи і їде поглянути як живуть її родичі» (Чечет, 1932: 66).

Прямолінійність простежується в яскраво вираженому авторському ставленні до героя («– О, я їх навчу, – прошипів той (ворожбит. – М. Я.)» (Чечет, 1932: 70)), в позитивно маркованому порівнянні представника радянського світу («Під горою, мов дикі маки польові, зачервоніли кашкети міліціонерів» (Чечет, 1932: 70–71)), в асоціативно негативному епітеті («маленькі жаб'ячі очі» Кадира (Чечет, 1932: 70)) і т. ін. Письменник використовує таку традиційну художню деталь, як очі («блискучі очі» казахських дівчат (Чечет, 1932: 67), які розгорілося, коли Лола розповідала про кіно; «глибокі чорні очі Турсин» (Чечет, 1932: 68), дві сльози в її очах).

Чіткою і прозорою в оповіданні є семантика образів. Антитезними за своїм смисловим навантаженням є пісні, що звучать на початку й на завершення тексту. Народна казахська пісня, яку виконував візник в експозиції твору, мала «глибокий, сумний, мов сірий степ казахський, мотив» (Чечет, 1932: 66). А в епілозі – пісня, яку склали казахські дівчата про Лолу, що сповнена життєствердного

пафосу. Тут автор повторює свою творчу знахідку із публіцистичного твору «У країні сонця та пісків», який був опублікований роком раніше в журналі «Молодий більшовик», на той час органі ЦК ЛКМС України та Київського окружкому ЛКМС України (Чечет, 1931).

Аналогічно – символіка ночі та дня. «Вона (Лола. – М. Я.) благословляє той день, коли залишила аул і пішла в невідомий Ташкент. Тоді була така сама тиха, спокійна й темна степова ніч. Після неї настав чудовий ранок.

Але ранок для неї одної. Для решти жінок була глупа казакська ніч. Вона вирішила будь-що-будь а розігнати цю темряву» (Чечет, 1932: 69); «Лола здригнулася, вона бачить, що починається новий день на кочовиську, що на Кизи-Гурт стояло. І вона була перший промінь цього нового дня» (Чечет, 1932: 71).

Важливою в ідейному задумі тексту є і семантика імені Лола – тюльпан. Дівчина принесла соціальне оновлення в Кизил-Гурт. А в епілозі оповідання підкреслюється закономірність змін у природі: «...Одного чудового квітневого ранку на кольористій Кизил-Гурт з'явилася Лола. А за другу ніч уся Кизил-Гурт укрилася лолами» (Чечет, 1932: 71).

П. Чечет наголошує на ролі слова. Це і агітація Лоли, і авторитетні слова ворожбита, і прокляття батька, і запальні слова Турсин, яка продовжила справу Лоли, що звучать у фіналі твору («І її слова були немов роса передранкова, що робить степ ніжним, пестливим, розкриває голівки червоним маківкам гірським» (Чечет, 1932: 71)).

Велика мета Лоли керує її вчинками у Кизил-Гурті: вона прагне докорінно змінити життя казахів («Давня образа спалахнула в її серці, але вона стрималась, бо... бо вона знала історію свого народу. Вона знала її і їй хотілося переробити її могутню вікову ходу» (Чечет, 1932: 67)). Важливою є ідея емансипації жінки Сходу: «Вона (Лола. – М. Я.) підготовляла жінок до нового життя» (Чечет, 1932: 67); «Лолі боляче за них, за ці мовчазні, сірі постаті жіночі, що без жадного заперечення виконують усе, що накаже їм товстий бай» (Чечет, 1932: 68); «Вона доводила жінкам, що за радянськими законами жінка рівна з чоловіком. Вона казала, що лише заявити до жінвідділу й зразу скасують другий шлюб, бо мати по дві жінки заборонено» (Чечет, 1932: 68). В задумі Лоли організувати колективне господарство також домінує потреба працювати зі жінками, в руках яких – усе кочове господарство: «...поки не розв'яжете руки жінці, то про колектив не може бути й мови» (Чечет, 1932: 68); «Вона <...> думає, як побороти

цей пасивний опір жіноцтва. Як довести цим рабиням, що вони мають право на повне людське життя, як і чоловіки. Вона уявляє собі яскраве майбутнє соціалістичного Казакстану. Вона уявляє собі, як у тому прекрасному майбутньому казачок буде стільки ж, як і казаків, бо вони не будуть так швидко вмирати від надмірної експлуатації та знущання» (Чечет, 1932: 69).

У старому світі домінує матеріальний вимір могутності, сили впливу: «аксакал Кадир, що мав дві жінки й тисячу овечок та кіз, десятки молодих кобил і могутність непереможну в кочовиську, що на Кизи-Гурт стояло» (Чечет, 1932: 70). Ворожбит – ідейний авторитет і наставник у патріархальному світі казахів.

Світоглядний конфлікт розгортається й на особистому рівні. Батько насторожено сприйняв повернення Лоли. Йому не сподобався європейський одяг дочки-зрадниці. Хоча гладив її волосся, коли просила не гніватися на неї. Одного вечора старий Галімджан «заявив Лолі, щоб вона кинула псувати жінок» (Чечет, 1932: 68). А матір, яка так раділа поверненню дочки, несміливим голосом «просила її не перечити батькові» (Чечет, 1932: 69).

Указуючи на організаторів викрадення худоби, Лола назве і батька. Дівчина чула його розмову з ворожбитом, фактично батько вдруге продав Лолу, тому вагання дочки не було тривалим. Але прокляття батька обезсилило дівчину, сльози стали вираженням її безпомічності. Та справу Лоли продовжила Турсин. За задумом автора, саме друга жінка Кадира озвучила ідею героїзації Лоли, яка «принесла новий світ на Кизи-Гурт» (Чечет, 1932: 71). В епілозі тексту ця думка знайде розвиток у пісні дівчат про Лолу, тобто її поціновано як народну героїню.

Осібнo – про композиційні особливості оповідання «Лола». Засіб обрамлення привертає увагу до ролі головної героїні (Лола повертається на Кизил-Гурт). Важливу роль виконує також мотив спогаду: спомин Лоли про те, як її, чотирнадцятилітню, хотіли видати заміж проти її волі; аналогічний спогад Турсин. Виразним є ідеологічний акцент в епілозі твору: «новим світом горів пролетарський центр Азії Радянської – Ташкент, Камінне місто» (Чечет, 1932: 71). І, як уже зауважувалося, ідейна роль пісень, використаних в обрамленні.

Важливо, що публікація тексту супроводжена поясненням казахських слів, які вживаються в оповіданні.

Однак у змісті оповідання простежується певна алогічність. Так, з одного боку, праця Лоли «не пропала даремно. На зборах жінки голосували за колгосп» (Чечет, 1932: 69). Тому цієї ночі батько не пустив її до юрти. А з іншого – жінки відразу ж «відсахнулися від неї» (Чечет, 1932: 69).

Отже, ідейні акценти та композиційні особливості твору покликані демонструвати принади радянської влади, засвідчуючи вагомість соціального в художньому тексті.

Такі ознаки оповідання «Лола», як заданість ідеї, прямолінійність, дидактизм, публіцистичність, прозорість символів, одновимірність підтексту є стилістичними хибами художнього твору, але в журналістських текстах вони розцінюються як обов'язкові прикмети. Отже, те, що П. Чечет не відбувся як письменник, а реалізувався як Петро Волиняк-журналіст, є закономірним шляхом його творчого потенціалу. Слушними є міркування літературознавця та радіожурналіста І. Качуровського, висловлені у відгуку на книгу Петра Волиняка «Поговоримо відверто» (Торонто, 1975): «Петро Волиняк нагадує Хвильового: він був, насамперед, літературний діяч, пристрасний полеміст, будитель думки, і лише потім – письменник... І треба сказати, що протягом двох десятиріч (себто п'ятдесятих і шістдесятих років) Волиняк належав до найвизначніших особистостей української еміграції» (Качуровський, 1977: 2). Аналогічно висловився у словниковій статті енциклопедії української літератури «Азбуковник» Б. Романенчук: «В літературі залишив слід двома збірками оповідань з підсоветського життя “Земля кличе” (1946, 61 ст.) та “Під Кизгуртом” (1947, 47 ст.). Окрім того, видав репортаж з Кубані, де вчителював під час українізації, “Кубань – земля українська козача” (1948, 71). В усіх трьох книжечках виявив непоганий розповідний хист, але занедбав його розвинути і збився на публіцистику й полеміку» (Романенчук, 1973: 251).

Наукова новизна

Вперше в українському літературознавстві проаналізовано ідейно-художні, сюжетно-композиційні та жанрово-стильові особливості оповідання П. Чечета «Лола». Письменницьку творчість П. Чечета / Петра Волиняка розглянуто як претекст його журналістської діяльності: стилістика раннього тексту «Лола» (1932) виразно демонструє таку закономірність. На тлі українського письменства 1930-х років, коли свої художні відкриття зробили і модерністи, і авангардисти, ті ознаки оповідання, що практично засвідчують просвітницькі чи реалістичні

тенденції і виглядають як літературний анахронізм, у журналістських текстах Петра Волиняка постануть як логічна необхідність.

Однак на ідейному рівні оповідання «Лола» увібрало ідеологічні акценти радянської доби. Світоглядне зцілення автора постане, коли, вчителюючи на Кубані 1932 р., буде свідком згоргання українзації, примусової колективізації та голодомору. Ці події покладено в основу сюжету літературного репортажу «Кубань – земля українська, козача...» (1948), створеного вже в еміграції. Зрештою, вся наступна журналістська діяльність Петра Волиняка буде розгортатися на тлі ідеологій ХХ ст.

Висновки

Оповідання П. Чечета «Лола» – свідчення того, як панівна радянська ідеологія формувала провідні наративи доби: колективізація як вираження соціалістичного способу господарювання, боротьба з традиціями народів Сходу, емансипація жінки. Гендерний аспект чітко підпорядкований ідеологічним настановам. Відповідною є роль жіночих образів: Лола, яка під впливом радянського міста й освіти, приносить ідею визволення жінки Сходу; Турсин, що виростає зі свого середовища і протистоїть йому, практично повторюючи шлях Лоли. Образ Турсин – єдиний у творі, що розвивається, інші – статичні; навіть життєва історія Лоли подається у спогадовому наративі, то ж її сприймаємо як образ, що відбувся.

Традиційними у творі є смислові підтексти образів (символіка ночі та дня, значення імені Лола).

Композиційні особливості твору працюють на ідейний задум. Так, в експозиції акцентовано на зростанні героїні. Підпорядковано цій меті засіб обрамлення, за допомогою якого звертається увага на роль головної героїні, а також пісню в епілозі, що демонструє визнання Лоли народною героїнею.

У журналі, орієнтованому на широку аудиторію, автор звертає увагу українського читача до мало знаного східного світу, що стереотипно асоціювався з екзотикою природи, любовними історіями й вишуканою поезією чи непорушністю релігійних канонів. Орієнталізм в оповіданні П. Чечета негативно маркований, тут лише соціальний варіант протиставлення традиції як патріархально відсталого системи і нового соціалістичного способу життя. Образ міста Ташкент, хоч і не виписаний чітко, але асоціюється з прогресом соціалістичного суспільства, освітою, і навпаки аул – із закостенілістю феодальних звичаїв і безправ'ям жінки. Поза увагою автора національний характер і національний образ світу. Водночас соціальний чинник є ґрунтом авторського сприйняття далекого східного світу не як чужого.

Попри соціалістичні акценти у проблематиці, гендерний аспект – ідея емансипації жінки Сходу – демонструє письменницькі знахідки.

Практично перехід до нової самоідентифікації автора (від П. Чечета до Петра Волиняка), обумовлений еміграційним періодом, засвідчив водночас у літературі його світоглядні зміни.

У перспективі доречно проаналізувати автобіографічність прози Петра Волиняка. Також поза увагою дослідників – імагологічний аспект східного світу в таких прозових текстах, як повість «Кам'яне місто», оповідання «Під Кизгуртом».

Література

- Волиняк, П. (1968). Ще раз у справі приїзду моєї дочки. *Нові Дні*, 226, 27.
- Качуровський, І. (1977). Слово Петра Волиняка. *Нові Дні*, 334, 2, 12–14.
- Кедрин, І. (1986). У межах зацікавлення. Нью Йорк; Париж; Сідней; Торонто: Наукове Товариство ім. Шевченка.
- Ленська, С. В. (2015). Українська мала проза 1920 – 1960-х років: ідейно-тематичні домінанти, жанрові моделі і стильові стратегії: дис. ... доктора філол. наук: 10.01.01 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка Київ.
- Лукаевич, Л. (1982). Роздуми на схилку життя. Нью Йорк; С. Бавнд Брук: Українське православне видавництво св. Софії.
- Просалова, В. (2024a). Біографічні чинники псевдоніміки українських літераторів у таборах Ді-Пі. *Синопсис: текст, контекст, медіа*. 30 (3), 215–224. URL: <https://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/653/514>
- Просалова, В. А. (2024b). Між Сціллою і Харібдою: про псевдонімію українських письменників-експатріантів. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації»*, 35 (74), 3, 1, 189–194.
- Романенчук Б., д-р (1973). Волиняк Петро. *Романенчук Б., д-р. Азбуковник: енциклопедія української літератури*. Філядельфія: Київ, 2, 250–251.
- Чечет, П. (1932). Лола. *Життя й революція*, 5, 66–71.
- Чечет, П. (1931). У країні сонця та пісків. *Молодий більшовик*, 15–16, 14–15.
- Яблонський, М. (2022a). Дитячі образи у прозі Петра Волиняка. *Освіта і виховання в родині Косачів. Педагогічне краєзнавство: стратегічні орієнтири сучасного освітнього процесу*. Луцьк : Волинський ІІПО, 180–188.
- Яблонський, М. (2022b). Жанр подорожнього нарису в журналістиці Петра Волиняка. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації»*, 33 (72), 3, 356–361.
- Яблонський, М. (2021a). Збірка оповідань Петра Волиняка «Земля кличе»: екзистенція людини і нації. *XI. Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik "Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus*

globaler Sicht" Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. München, 482–492.

- Яблонський, М. (2024). Канада в об'єктиві подорожнього репортажу Петра Волиняка. *Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації»*, 35 (74), 5, 2, 235–242.
- Яблонський, М. (2022с). Петро Волиняк і В. Коротич: з історії «культобміну» та ідеологічних протиріч доби. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації»*, 33 (72), 6, 2, 243–251.
- Яблонський, М. (2015). Повість Петра Волиняка «Михайло Танцюра»: особливості поетики та стилю. *Науковий вісник Східноєвропейського національного ун-ту ім. Лесі Українки. Серія: Філологічні науки*, 9 (310), 219–224.
- Яблонський, М. (2020). Редакційно-видавнича діяльність Петра Волиняка. *Українська біографістика = Biographistica Ukrainica*, 19, 243–258.
- Яблонський, М. (2014). Рецепція Т. Шевченка у творчості Петра Волиняка 1940-х років. *Волинь філологічна: текст і контекст*, 18, 158–169.
- Яблонський, М. (2021b). Тижневик «Нові Дні» і Петро Волиняк як видавець та автор. *Вісник Львівського університету ім. Івана Франка. Серія: Журналістика*, 49, 46–54.

References

- Volyniak, P. (1968). Shche raz u spravi pryizdu moiei dochky [Once again about the arrival of my daughter]. *Novi Dni*, 226, 27.
- Kachurovskiy, I. (1977). Slovo Petra Volyniaka [Pytro Volyniak's word]. *Novi Dni*, 334, 2, 12–14 (in Ukrainian).
- Kedryn, I. (1986). U mezhakh zatsikavleniia [Within interest]. New York; Paris; Sydney; Toronto: Naukove Tovarystvo im. Shevchenka (in Ukrainian).
- Lenska, S. V. (2015). Ukrainska mala proza 1920 – 1960-kh rokiv: ideino-tematychni dominanty, zhanrovi modeli i stylovi stratehii [Ukrainian small prose of the 1920s – 1960s: ideological and thematic dominants, genre models and stylistic strategies]. Kyiv (in Ukrainian). URL: http://scc.univ.kiev.ua/upload/iblock/347/dis_Lenska%20S.V.pdf
- Lukasevych, L. (1982). Rozdumy na skhylku zhyttia [Reflections on the slope of life]. New York; S. Bound Brook: Ukrainske pravoslavne vydavnytstvo sv. Sofii (in Ukrainian).
- Prosalova, V. (2024a). Biohrafichni chynnyky psevdonimiky ukrainskykh literatoriv u taborakh Di-Pi. [Biographical factors of Pseudonym of the Ukrainian writers in DP camps]. *Synopsis: text, context, media*. 30 (3), 215–224. URL: <https://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/653/514> (in Ukrainian).
- Prosalova, V. A. (2024b). Mizh Stilloiu i Kharibdoiu: pro psevdonimiiu ukrainskykh pismennykiv-ekspatriantiv [Between Scylla and Kharibda: on pseudonymity of Ukrainian expatriate writers]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Seriiia «Filolohiia. Sotsialni komunikatsii»*, 35 (74), 3, 1, 189–194 (in Ukrainian).

- Romanenchuk B., d-r (1973). Volyniak Petro [Volyniak Petro]. Romanenchuk B., d-r. *Azbukovnyk: entsyklopediia ukrainskoi literatury*. Philadelphia: Kyiv, 2, 250–251 (in Ukrainian).
- Chechet, P. (1932). Lola [Lola]. *Zhyttia i revoliutsiia*, 5, 66–71 (in Ukrainian).
- Chechet, P. (1931). U kraini sonsia ta piskiv [In the land of sun and sand]. *Molodyi bilshovyk*, 15–16, 14–15 (in Ukrainian).
- Yablonskyi, M. (2022a). Dytiachi obrazy u prozi Petra Volyniaka [Children's images in the prose of Petro Volyniak]. *Osvita i vykhovannia v rodyni Kosachiv. Pedahohichne kraieznavstvo: stratehichni oriientyry suchasnoho osvithnoho protsesu*. Lutsk: Volynskyi IPPO, 180–188 (in Ukrainian).
- Yablonskyi, M. (2022b). Zhanr podorozhnoho narysu v zhurnalistytsi Petra Volyniaka [Genre of travel essay in Petro Volyniak's journalism]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Seriiia «Filolohiia. Sotsialni komunikatsii»*, 33 (72), 3, 356–361 (in Ukrainian).
- Yablonskyi, M. (2021a). Zbirka opovidan Petra Volyniaka «Zemlia klyche»: ekzystentsiia liudyny i natsii [A collection of stories by Pytro Volyniak "The Earth is Calling": existence of man and nation]. *XI. Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik "Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht" Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik*. Munich, 482–492 (in Ukrainian).
- Yablonskyi, M. (2024). Kanada v obiektyvi podorozhnoho reportazhu Petra Volyniaka [Canada in the lenses of Petro Volyniak's travel report]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Seriiia «Filolohiia. Sotsialni komunikatsii»*, 35 (74), 5, 2, 235–242 (in Ukrainian).
- Yablonskyi, M. (2022c). Petro Volyniak i V. Korotych: z istorii «kultobminu» ta ideolohichnykh protyrich doby [Petro Volyniak and V. Korotych: from the history of the “cult exchange” and the ideological contradictions of the time]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Seriiia «Filolohiia. Sotsialni komunikatsii»*, 33 (72), 6, 2, 243–251 (in Ukrainian).
- Yablonskyi, M. (2015). Povist Petra Volyniaka «Mykhailo Tantsiura»: osoblyvosti poetyky ta styliu [Petro Volyniak's story "Mykhailo Tantsiura": peculiarities of poetics and style]. *Naukovi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho un-tu im. Lesi Ukrainky. Seriiia: Filolohichni nauky*, 9 (310), 219–224 (in Ukrainian).
- Yablonskyi, M. (2020). Redaktsiino-vydavnycha diialnist Petra Volyniaka [Editorial and publishing activity of Petro Volyniak]. *Ukrainska biohrafistyka = Biographistica Ukrainica*, 19, 243–258 (in Ukrainian).
- Yablonskyi, M. (2014). Retsepsiia T. Shevchenka u tvorchosti Petra Volyniaka 1940-kh rokiv [Reception of T. Shevchenko in the works of Petro Volyniak in the 1940s]. *Volyn filolohichna: tekst i kontekst*, 18, 158–169 (in Ukrainian).
- Yablonskyi, M. (2021b). Tyzhnevnyk «Novi Dni» i Petro Volyniak yak vydavets ta avtor [«New Days» weekly and Petro Volyniak, publisher and author]. *Visnyk Lvivskoho universytetu im. Ivana Franka. Seriiia: Zhurnalistyka*, 2021, 49, 46–54 (in Ukrainian).

Maksym Yablonskyi. When Petro Volyniak was still Chechet: the story "Lola". The **purpose** of the investigation is to analyze the ideological, artistic and compositional features of P. Chechet's early story "Lola" (1932) (P. Chechet – the autonym of the writer, journalist and editor Petro Volyniak). The **methodology** of the article is based on the cultural-historical method, which makes it possible to take into account the ideological parameters of the time, as well as to emphasize the gender aspect of the work. A comprehensive approach provides a holistic vision of Petr Volyniak's multifaceted activities.

The **result** of the research is the proof of the leading narratives of the text, formed by Soviet ideology, in particular: collectivization as an expression of a new way of management, the struggle with the traditions of the peoples of the East, the emancipation of women. The main thing is the gender aspect, so the image of Lola is in the foreground. Thanks to the influence of the Soviet city and education, she brings the idea of liberating the women of the East to her native aul. The ideological continuation of Lola's image is Tursyn, who grows out of her environment and opposes it; this is practically the only image that develops.

Didacticism in the content and straightforwardness of the plot, journalistic pathos, a clear division into positive and negative characters, unequivocal semantics of images, symbolism of day and night are noted. The name of the main character Lola, which means tulip, has a semantic load: the girl brought social renewal. And in the epilogue of the story, a regularity is emphasized: after the appearance of Lola, Kyzyl-Hurt took refuge in tulips.

It is noteworthy that P. Chechet emphasizes the role of words (Lola's campaign, authoritative words of a fortune teller, father's curse, the words of Tursyn, who continued Lola's case).

It is emphasized that the ideological conflict in the story unfolds on a personal level as well (Lola and father).

The compositional features of the work and their role in achieving the ideological plan are considered. The song that sounds in the epilogue demonstrates the recognition of Lola as a national heroine.

The **conclusions** emphasize that, despite the socialist accents, the gender aspect of the work - the idea of the emancipation of the women of the East - is consistently implemented. The stylistics of the story confirm the regularity of the fact that P. Chechet took place as a journalist.

The new self-identification of the author (pseudonym Petro Volyniak), due to the period of emigration, testified in literature to his worldview changes.

Key words: the early period of Pytro Volyniak's writing and journalistic activity; pseudonym, story, composition, ideological and thematic features, "Life and Revolution" magazine.

Яблонський Максим Романович – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри соціальних комунікацій Волинського національного університету імені Лесі Українки, <https://orcid.org/0000-0001-9822-3920>; max.yablonsky@gmail.com